



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4344/2019
14.11.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Бисерке Живановић, председника већа, Споменке Зарић и Божидара Вујичића, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Милан Стевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2038/19 од 18.04.2019. године, на седници одржаној дана 14.11.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2038/19 од 18.04.2019. године.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужиле за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 8975/18 од 14.12.2018. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе, исплати износ од 1.350.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до исплате. Ставом другим изреке, делимично је одбијен тужбени захтев тужиле којим је предложила да се обавезе тужена да јој, на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе, преко износа досуђеног ставом првим изреке, исплати износ од још 350.000,00 динара, са припадајућом каматом, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка, док је ставом четвртим изреке, тужилца ослобођена обавеза плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2038/19 од 18.04.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена је првостепена пресуда у делу става првог изреке којим је тужена обавезана да тужиљи, на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе,

исплати износ од 1.000.000,00 динара са припадајућом каматом, док је у преосталом делу истог става изреке првостепена пресуда преиначена, тако што је одбијен тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе, у делу у ком је тражена исплата износа од још 350.000,00 динара са припадајућом каматом. Ставом другим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђено решење о трошковима поступка из става трећег изреке првостепене одлуке. Ставом трећим изреке, обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 12.00,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" број 72/11...87/18) па је нашао да је ревизија тужиље неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредбе парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, док се ревизијом не указује на друге повреде одредби парничног поступка.

Према утврђеном чињеничном стању, против тужиље је био вођен кривични поступак због кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. Кривичног законика у вези члана 33. Кривичног законика, у оквиру ког поступка је тужиљи решењем Вишег суда у Београду Кпп број 341/16 од 12.11.2016. године, био одређен притвор који се има рачунати почев од 10.11.2016. године. Решењем Вишег суда у Београду К број 68/17 од 07.07.2017. године, тужиљи је укинут притвор одређен претходно наведеним решењем, при чему је пресудом Вишег суда у Београду К број 68/17 од 07.07.2017. године, тужиља ослобођена оптужбе да је извршила наведено кривично дело. У поступку остварења права на накнаду штете, тужиља је поднела захтев Министарству правде 21.02.2018. године. Током доказног поступка утврђено је да у ... живи 20 година на истој адреси код свекра и свекрве у ... улици број .. у ..., док је пријављена у ... број .. . Боравак у притвору је тешко поднела с обзиром да на то да је мајка двоје малолетне деце од којих је била раздвојена. Након изласка из притвора људи су је другачије гледали као и чланови породице. Разлози због којих је тужиљи одређен притвор утврђени су из наведеног решења, а односе се на услове из члана 211. став 1. тачка 1, 2. и 3. Закона о кривичном поступку, односно ради се о околностима који указују на опасност од бекства, опасност да ће ометати поступак утицајем на сведоке, као и због околности због којих указују да би у кратком временском периоду могла поновити кривично дело, при чему у образложењу решења о одређивању притвора нису образложени разлози за тачку 1. и 2., већ само разлози за одређивање притвора из тачке 3. наведене одредбе Закона о кривичном поступку.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да тужиља није својим недозвољеним понашањем утицала на разлоге одређивања притвора и да нема њеног доприноса штети коју је претрпела, због чега, у смислу одредбе члана 584. Закона о кривичном поступку и члана 200.

Закона о облигационим односима, има право на накнаду нематеријалне штете, те је након оцене свих околности конкретног случаја одмерио накнаду у висини од 1.350.000,00 динара, док је у преосталом делу њен захтев оцењен неоснованим.

Прихватајући у свему чињенично стање утврђено од стране првостепеног суда, другостепени суд је констатовао да је на правилно утврђено чињенично стање, првостепени суд погрешно применио правило из члана 200. Закона о облигационим односима, те је, имајући у виду све утврђене околности конкретног случаја, другостепени суд преиначио првостепену одлуку и обавезао тужену да тужиљи по истом основу исплати износ од 1.000.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете, док је у преосталом делу њен захтев оцењен неоснованим.

Правилно је другостепени суд применио материјално право, када је преиначио првостепену пресуду.

Нису основани наводи тужиље у ревизији да је материјално право погрешно примењено, већ је другостепени суд на основу утврђеног чињеничног стања правилно применио материјално право када је првостепену пресуду преиначио одбијајући тужбени захтев преко износа од 1.000.000,00 динара, с обзиром на то да наведени износ представља адекватну сатисфакцију за нематеријалну штету коју је тужила претрпела у конкретном случају. При одлучивању о висини новчане накнаде, вођено је рачуна о свим околностима конкретног случаја, а нарочито о висини накнаде којом се оштећеној пружа задовољење за душевне болове због повреде слободе и права личности.

Накнада нематеријалне штете, у смислу члана 200. Закона о облигационим односима, има за циљ материјалну сатисфакцију због повреде Уставом заштићених права и добара као што су слобода и права личности. Правична накнада нематеријалне штете, као облик отклањања штетних последица, састоји се у исплати суме новаца као сатисфакције за претрпљену материјалну штету, да би се код оштећеног успоставила психичка и емотивна равнотежа која је постојала пре штетног догађаја, у мери у којој је то могуће, с обзиром да реституција по природи ствари није могућа. При том, она не сме бити циљ, то јест мора бити средство за ублажавање претрпљене нематеријалне штете и не сме поговарати тежњама које нису спојиве са њеном природом и сврхом (подстицање лукративних мотива или комерцијализација личних добара). Накнаду штете суд одмерава узимајући у обзир све субјективне и објективне околности од значаја за одлуку у овој правној ствари, а нарочито оне које утичу на природу, тежину и трајање душевних болова изазваних лишењем слободе као што су дужина трајања притвора, тежина кривичног дела која је тужиљи била стављена на терет, бол, страх, те остале патње које је због лишења слободе тужилац претрпела, као и њено породично стање. Имајући у виду природну и друштвену сврху права на накнаду нематеријалне штете, досуђивање накнаде нематеријалне штете у износу већем од 1.000.000,00 динара, у конкретном случају, било би у супротности са значајем повређеног добра и у циљу коме та накнада служи, а поговарала би тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом (члана 200. став 2. Закона о облигационим односима), због чега је, супротно наводима ревизије тужиље, правилно одлучено у тужбеном захтеву.

На основу члана 14. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Бисерка Живановић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**